bejo

SVOGŪNŲ SĖKLŲ KATALOGAS

2013 m. LDAA lauko diena - seminaras pas **ūkininką Gintautą Dominą**

BEJO

www.bejo.lt

Įžanga

Svogūnai yra jautrūs dienos ilgumui. Kiekviena veislė pradeda formuoti ropeles tik esant optimaliam dienos ilgumui. Skirtingas šviesus paros laikas gali būti klasifikuojamas pagal geografines platumas, kuriose svogūnai auga, bet labai ilgos dienos Rijnsburger ir lenkiškasis (angl. *Polish*) tipai auginami tik Europoje. Atitinkamose Kanados ir Sibiro dalyse klimatas yra pernelyg kontinentinis svogūnams auginti. Lietuva yra labai ilgos dienos regione, todėl tradiciškai auginami Rijnsburger tipo svogūnai.

Bejo Zaden ir **De Groot en Slot** kompanijos yra *Allium* genties augalų (svogūnų, svogūnų sėjinukų, askaloninių česnakų ir laiškinių svogūnų) verslo partnerės. Kompanijos nuolat daug dėmesio skiria inovacijoms. Svarbiausias tikslas – išvesti stiprias, mažiau ligoms jautrias veisles, gerai tinkamas sandėliavimui. Selekcininkai skiria daug dėmesio įvairiems faktoriams, įvertina laiškų struktūrą, ropelių vienodumą, stiprias šaknis, ploną kaklelį, tvirtai priglundantį lukštą ir, žinoma, didelį atsparumą ligoms. Po kelerių metų naujos Rijnsburger tipo veislės bus labai atsparios netikrajai miltligei ir vidutiniškai atsparios fuzariozei.

Kompanijų **Bejo Zaden** ir **De Groot en Slot** pavadinimai pagal pirmąsias raides yra trumpinami į BGS. Šiuo pavadinimu yra koduojami visi šių kompanijų produktai.

SVOGŪNŲ TIPAI

Ispaniškasis (angl. *Spanish*) – vidutiniškai ilgos dienos tipas. Tai sauso ir karšto klimato svogūnai. Ropelės yra didelės, apvalios, jas dengia tvirtas lukštas, dažniausiai baltos arba bronzinės spalvos. Ispaniškasis tipas plačiai auginamas daugelyje pasaulio šalių, tarp jų ir JAV, Pietų Europoje, Centrinėje Azijoje, Argentinoje ir Čilėje. Populiariausios veislės – *Mallory, Citation* ir *Legend*.

Itališkasis / Vengriškasis (angl. *Italian / Hungarian*) – vėlyvesnis vidutiniškai ilgos dienos tipas, labiau tinkamas auginti drėgnesnėmis sąlygomis, bet užaugina mažesnes ropeles nei ispaniškasis tipas. Pasižymi geromis sandėliavimo savybėmis. Dauguma veislių yra bronzinės arba raudonos spalvos. Šio tipo svogūnai yra auginami JAV, Centrinėje ir Pietų Europoje ir Centrinėje Azijoje. Populiariausios veislės – *Birdie, Cindel* ir *Calibra*.

Amerikinis (angl. *American*) – ilgos dienos tipas, pasižymintis labai geromis sandėliavimo savybėmis dėl ypač plono ropelės kaklelio ir mažo polinkio atželti. Ropelės tvirtos, apvalios, bet šaknų sistema dažniausiai silpnesnė nei kitų tipų svogūnų. Dauguma veislių yra bronzinės arba raudonos spalvos. Amerikinio tipo svogūnai auginami ne tik JAV, bet ir Centrinėje bei Šiaurės Europoje, Rusijoje ir Azijos šiaurinėje dalyje. Populiariausios veislės – *Lizzy, Rawhide, Tamara* ir *Patterson*.

Pukekohe Long Keeper (PLK) – vidutinės arba ilgos dienos tipas, pavadintas Naujosios Zelandijos rajono, iš kurio jis kilo, vardu. Tai nėra labai produktyvus ir derlingas tipas, bet ropelės yra labai tvirtos, pasižymi puikiomis sandėliavimo savybėmis, todėl tinka eksportuoti iš Naujosios Zelandijos ir Australijos į Europą, jų dažnai galima rasti Europos parduotuvėse. Be to, dėl atsparumo žyduolių formavimuisi svogūnai yra tinkami sėjinukams auginti. PLK tipo svogūnų šiek tiek auginama Pietų Afrikoje, o selekcijos darbai vyksta toliau ir yra kuriamos naujos veislės, pvz., *Jetset*.

Rijnsburger – labai ilgos dienos tipas. Tai klasikiniai svogūnai auginami Šiaurės Europoje. Ropelės yra labai tvirtos, puikiai tinka ilgam sandėliavimui ir transportavimui dideliais atstumais, eksportui. Dauguma veislių yra geltonos arba raudonos spalvos. Populiariausios veislės – *Hybound, Hytech, Hypark*, o *Hybelle* 2012 m. Olandijoje gavo apdovanojimą kaip geriausia sandėliavimo veislė.

Lenkiškasis (angl. *Polish*) – labai ilgos dienos tipas, auginamas Rytų Europoje, daugiausia Lenkijoje. Tai vietinės selekcijos veislės, daugiausia geltonos spalvos, bet vis dar nestabilios ir kintančios. Tačiau selekcininkams šis tipas suteikia naujų galimybių ieškant išskirtinių ir naujų svogūnų savybių. Naujos selekcijos programos, naudojant lenkiškojo tipo svogūnus, padėjo išvesti puikią veislę *Alonso*.

HYLANDER F1

NETIKRAJAI MILTLIGEI ATSPARŪS SVOGŪNAI

Vidutinio vėlyvumo Rijnsburger tipo svogūnai atsparūs netikrajai miltligei (lot. *Peronospora destructor*). Atsparumas šiai ligai yra ir nauda, ir pranašumas, suteikiantis didesnę pagarbą aplinkai auginimo metu. Netikroji miltligė yra viena pagrindinių ir žalingiausių augančių svogūnų ligų. Cheminės priemonės yra veiksmingos, tačiau daro neigiamą įtaką aplinkai. O tarp visko, ką žmonės daro gamtai, bene jautriausia yra bet kokia su žemės ūkiu ir ūkininkavimu susijusi veikla. Ši veislė suteikia svogūnams švaresnį, skaidresnį įvaizdį. Bejo Zaden / De Groot en Slot mokslininkai ir selekcininkai jau seniai ieškojo natūralaus atsparumo šaltinių, o pradinę selekcinę medžiagą pavyko rasti devintojo dešimtmečio pradžioje. Svogūnų atsparių netikrajai miltligei selekcija buvo pradėta 1985 metais. Klasikinės selekcijos metodais sukurti naują svogūnų veislę užtrunka 15-20 metų. Pirmosios veislės atsparios netikrajai miltligei buvo gautos 2002 metais. Paskutinį dešimtmetį Bejo Zaden / De Groot en Slot eksperimentavo su dviem skirtingų tipų svogūnų veislėmis atspariomis netikrajai miltligei – Rijnsburger tipo ir Amerikinio tipo. 2005 metais buvo surinktas pirmasis nedidelis šių svogūnų sėklų kiekis. Tikimės, kad artimiausiu metu šių svogūnų sėklomis aprūpinsime visus to pageidaujančius augintojus. O ir toliau plėtosime netikrajai miltligei atsparių svogūnų programą.

Ropelės labai gražios, apvalios, vienodo didumo, tvirtos, atsparios nedideliems pažeidimams mechanizuoto derliaus nuėmimo ar rūšiavimo metu. Lukštas tvirtai prigludęs, šiaudų atspalvio. Puikiai sandėliuojasi. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse siekia 11,0 proc.

Kviečiame aplankyti G.Domino ūkyje auginamų svogūnų Hylander F1 lauką

Svogūnai auginami G. Domino ūkyje

Allium cepa L.

Hybound F1

Ankstyvi Rijnsburger tipo svogūnai puikiai tinkami ilgam sandėliavimui. Geriausias ankstyvumo ir tinkamumo sandėliavimui derinys. Tai seniau buvusių populiarių svogūnų Summit F1 atitikmuo. Ropelės vienodo dydžio, apvalios, plonu kakleliu. Lukštas tvirtas, šviesiai rusvo atspalvio. Labai stipri šaknų sistema. Trumpesnis vegetacijos periodas lemia ankstyvesnį derlių ir suteikia daugiau galimybių, kad svogūnai lauke bus tinkamai išdžiovinti. Sausųjų medžiagų kiekis - 11,6 proc.

Hytech F1

Vidutinio ankstyvumo Rijnsburger tipo svogūnai skirti ypač ilgam sandėliavimui. Labai stipri šaknų sistema lemia gausų derlių net sausą vasarą. Tvirtus, styrančius laiškus dengia storas vaško sluoksnis. Ropelės labai vienodo dydžio, apvalios, nelinkę suplokštėti, kai svogūnai išauga dideli. Didžiąją derliaus dalį sudaro 50-65 mm skersmens ropelės. Lukštas tvirtas, gan storas, tvirtai prigludęs, šviesiai rusvo atspalvio. Svogūnai gerai auga sunkiose dirvose. Iš kitų to pačio ankstyvumo Rijnsburger tipo svogūnų išsiskiria itin dideliu derlingumu. Ropelės po ilgo sandėliavimo nepraranda gražios, patrauklios išvaizdos, spalvos, todėl šie svogūnai rekomenduojami auginti tiems ūkininkams, kurie parduoda svogūnus pavasarį ypač reikliems vartotojams. Tai vienas populiariausių svogūnų Olandijoje ir Vokietijoje. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse yra 11,3 proc.

Svogūnų sėklų paruošimas

Visos Bejo Zaden firmos tiekiamos svogūnų sėklos yra tikslaus sėjimo sėklos (angl. *Precision*), surūšiuotos 0,25 mm dydžio intervalu, t.y. 1,75-2,00 mm ar 2,00-2,25 mm. Standartinės svogūnų sėklos padengtos svogūnams pritaikytų fungicidų mišiniu (beicuotos). Sėklos sufasuotos į hermetiškas pakuotes po 10 000 ir po 250 000 sėklų.

Ekologiškos svogūnų sėklos

Pagal išankstinius užsakymus tiekiamos standartinės nebeicuotos bei ekologiškos svogūnų sėklos. Ekologiškos svogūnų sėklos apdorojamos ekologiškais metodais, sėjos palengvinimui gali būti padengtos spalvotu pigmentu.

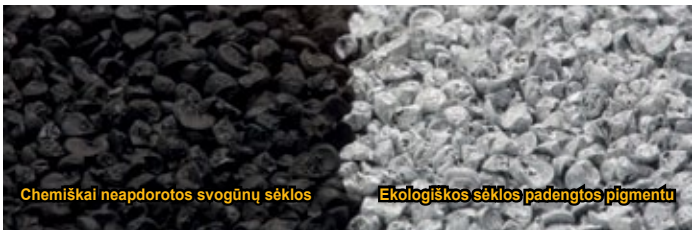

Svogūnai auginami G. Domino ūkyje

Allium cepa L.

Mustang F1

Vidutinio ankstyvumo svogūnai tinkami ilgam sandėliavimui. Veislė išvesta sukryžminus Amerikinio ir Rijnsburger tipo svogūnus norint papildyti Spirit F1 svogūnų grupę. Ropelės didelės ir masyvios, padengtos storu, gerai prigludusiu bronzinio atspalvio lukštu, apvalios. Stipri šaknų sistema užtikrina gerą derėjimą sausomis vasaromis. Veislės išskirtinis bruožas – ypač didelis atsparumas stresinėms, nepalankioms augimo sąlygoms. Visuomet gaunama didžiausia pirmos klasės svogūnų išeiga. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse siekia 10,6 proc.

Red Baron

Plokščiai apvalūs, tamsiai raudono lukšto svogūnai. Ropelės gana stambios, vidutiniškai sveria 85-100 gramų, lukštas tvirtas. Svogūnai puikaus švelnaus skonio, tinka salotoms gaminti. Auginimui geriausiai tinka vidutinio sunkumo ir sunkesnės dirvos, per sausras rekomenduojama laistyti. Svogūnai puikiai sandėliuojasi 5-6 mėnesius. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse siekia 13,3 proc. Tikslinga atkreipti dėmesį į teisingą apsaugą nuo ligų, ypač jei svogūnai auginami ilgesniam sandėliavimui.

Svogūnai auginami G. Domino ūkyje

Allium cepa L.

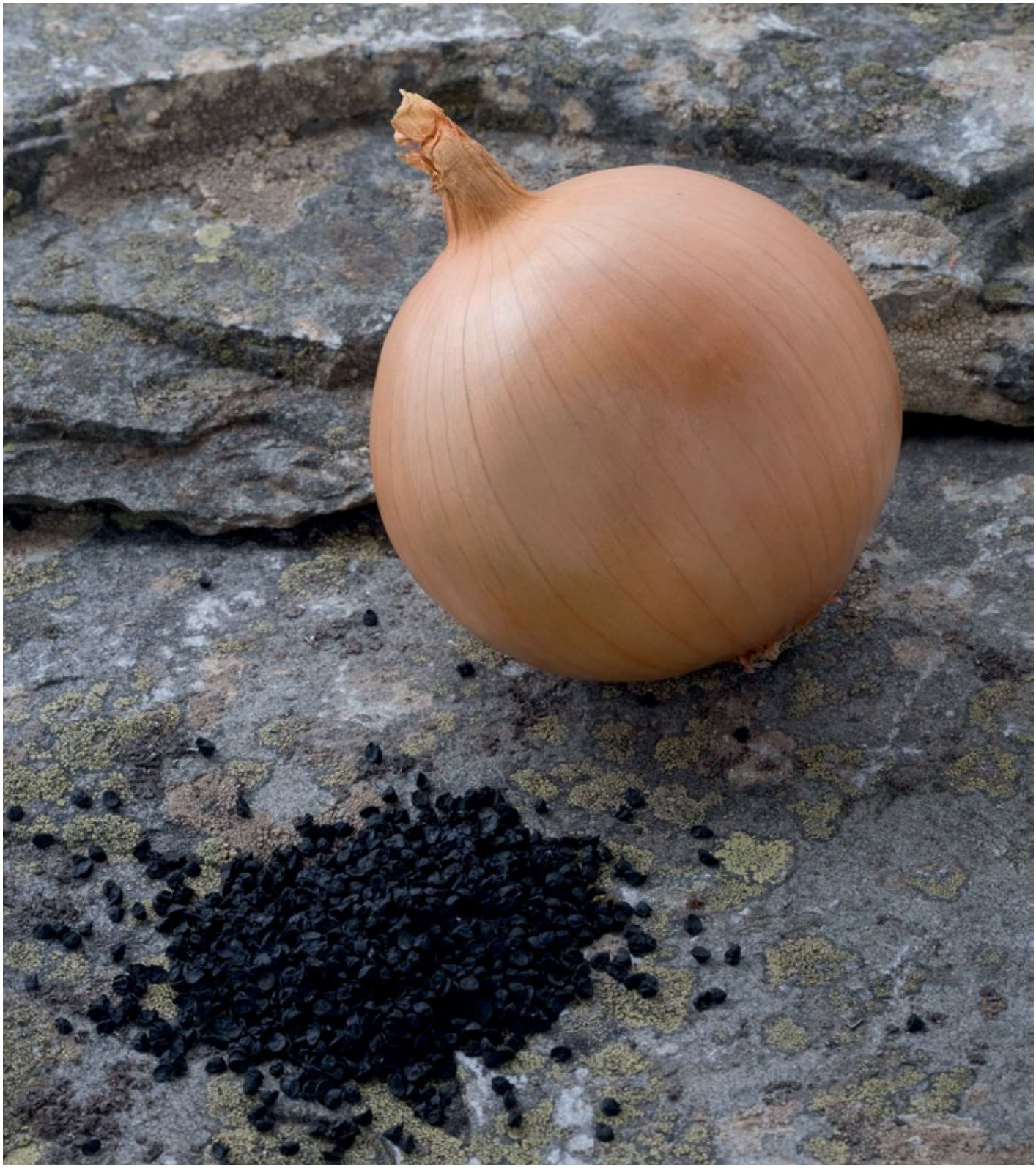

Hybelle F1

Vidutinio vėlyvumo Rijnsburger tipo svogūnai skirti ilgam sandėliavimui. Tai derlingiausia veislė Rijnsburger svogūnų grupėje. Ypač gerai dera sunkiose dirvose. Išsiskiria pakankamai geru atsparumu netikrajai miltligei. Vešlius, tamsiai žalius laiškus dengia storas vaško sluoksnis. Ropelės apvalios, vienodo dydžio, stambios, plonu kakleliu. Šaknų sistema gerai išvystyta, stipri, svogūnai gerai pakenčia sausas vasaras. Lukštas tvirtas, gerai prigludęs, šviesiai rusvo atspalvio. Ilgo sandėliavimo metu ropelės išsaugo kokybę, patvarumą, lukšto spalva nepakinta – neišblunka ir nepatamsėja. Šiuo metu tai patys populiariausi sandėliavimo svogūnai Olandijoje, 2012 m. gavę apdovanojimą kaip geriausia sandėliavimo veislė. Rekomenduojama tiems augintojams, kurie svogūnus parduoda praėjus ne mažiau kaip pusmečiui po derliaus nuėmimo. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse siekia 11,7 proc..

Svogūnų veislių sąrašas

Allium cepa L.

Veislė	Ankstyvumas	Lukšto kokybė	Polinkis atželti	Aprašymas
Hybing F1	8,2	7	6	Ankstyviausi svogūnai Rijnsburger grupėje. Labai derlingi. Ropelės didelės, apvalios, labai greitai auga. Lukštas šviesus, šiaudų atspalvio, pakankamai tvirtas. Derlių rekomenduojama realizuoti iki vasario mėnesio, nors nepaisant ankstyvumo, svogūnai gan gerai sandėliuojasi. Rekomenduojama auginti sunkesnėse, pakankamai drėgmės turinčiose dirvose. Europoje ši veislė plačiai naudojama luptų svogūnų rinkoje. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse siekia 11,0 proc.
Hybound F1	8,0	9	9	Aprašymas ir nuotrauka pateikti tekste.
Safrane F1	8,0	7	7	Vidutinio ankstyvumo, labai derlingi svogūnai priskiriami ilgos dienos tipui (angl. World Long Day type). Svogūnai išvesti sukryžminus Amerikos ir Italijos vietines veisles, todėl iš kitų svogūnų išsiskiria ypač dideliu atsparumu rausvajam puviniui ir svogūnų fuzariozei, ligoms, kurios yra būdingos ir aktualios šilto klimato šalims. Šaknų sistema gerai išvystyta, stipri, todėl svogūnai labai gerai pakenčia sausas, karštas vasaras ir tinka ūkininkams, kurie neturi galimybės laistyti pasėlius. Ropelės apvalios, didelės, plonu kakleliu, vienodo dydžio. Lukštas tvirtas, išskirtinės tamsios, bronzinės spalvos. Svogūnai puikiai sandėliuojasi iki kovo mėnesio. Lenkijoje šie svogūnai plačiai naudojami luptų svogūnų rinkoje. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse siekia 11,4 proc.
Alonso F1	7,8	9	9	Svogūnai išvesti sukryžminus Amerikos ir Lenkijos vietines veisles. Alonso F1 išsiskiria ypač greitu ir energingu dygimu bei intensyvia augimo pradžia, kas suteikia didelį pranašumą esant nepalankioms pavasario sąlygoms. Laiškai padengti storu vaško sluoksniu. Ropelės vienodo dydžio, šiek tiek suplotos formos, tačiau nesuplokštėja kai svogūnai užauga dideli. Labai stipri šaknų sistema. Lukštas tvirtas, gerai prigludęs, sodrios, tamsiai geltonos spalvos. Svogūnai puikiai sandėliuojasi. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse - 11,8 proc.
Spirit F1	7,8	8	8	Seniai žinoma vidutinio ankstyvumo veislė. Tai vienas geriausių ankstyvumo, derlingumo ir sandėliavimosi derinių. Svogūnai išvesti sukryžminus Amerikinio ir Rijnsburger tipo svogūnų veisles. Dėka veislės stabilumo ir patikimumo tai patys populiariausi svogūnai daržininkų entuziastų ir nedideliais plotais svogūnus auginančių ūkininkų tarpe. Nepriklausomai nuo augimo sąlygų ar augintojo patirties, visuomet gaunamas stabilus, gero prekingumo svogūnų derlius. Sudygę augalai auga greitai, ropelės susiformuoja anksti, todėl svogūnus galima parduoti jau rugpjūčio mėnesį kol vėlyvesnės veislės dar neturi tvirto, subrendusio lukšto. Ropelės plokščiai apvalios, plonu kakleliu. Lukštas tvirtai prigludęs, rusvo atspalvio. Nepaisant ankstyvumo, svogūnai gerai sandėliuojasi. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse siekia 10,6 proc.
Mustang F1	7,6	8	8	Aprašymas ir nuotrauka pateikti tekste
Sangro F1	7,4	7	8	Nauji, pagerinti Spirit F1 grupės vidutinio ankstyvumo svogūnai. Išsiskiria derlingumu ir tinkamumu ilgam sandėliavimui. Ropelės didelės, apvalios, vienodo didumo, kietos, padengtos storu, gerai prigludusiu šiaudų spalvos su bronziniu atspalviu lukštu. Laiškai tvirti, labai vešlūs. Stipri šaknų sistema užtikrina gerą derėjimą sausomis vasaromis. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse siekia 10,6 proc.
Hypark F1	7,2	8	8	Vidutinio ankstyvumo Rijnsburger tipo svogūnai skirti ilgam sandėliavimui. Tai svogūnų Hytech F1 atitikmuo. Ropelės apvalios, vienodo dydžio, patrauklios išvaizdos, su stipria šaknų sistema. Lukštas patvarus, gerai prigludęs. Laiškai sveiki, statūs, tvirti, padengti storu vaško sluoksniu. Svogūnai nereiklūs dirvožemiui. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse yra 11,3 proc.
Hytech F1	7,0	8	8	Aprašymas ir nuotrauka pateikti tekste.
Hybelle F1	6,8	8	8	Aprašymas ir nuotrauka pateikti tekste.
Hylander F1	6,6	7	7	Aprašymas ir nuotrauka pateikti tekste. Naujiena.
Hytide F1	6,6	6	7	Vidutinio vėlyvumo Rijnsburger tipo svogūnai išsiskiriantys derlingumu. Augalai sparčiai auga ir vystosi. Ropelės apvalios, stambios, vienodo dydžio. Lukštas šiek tiek plonesnis nei kitų Rijnsburger grupės svogūnų, tačiau patvarus, atsparus mechaniniams pažeidimams derliaus nuėmimo ir rūšiavimo metu. Laiškai statūs, padengti storu vaško sluoksniu. Stipri šaknų sistema užtikrina gerą derėjimą stresinėmis sąlygomis. Svogūnai skirti vidutinės trukmės sandėliavimui. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse - 10,5 proc.
Red Baron	6,6	7	7	Aprašymas ir nuotrauka pateikti tekste
Albion F1	6,6	-	-	Vidutinio vėlyvumo svogūnai baltais lukštais. Ropelės vienodos, ovalios, gana didelės, aštraus, pikantiško skonio. Sandėliuojasi 2 - 3 mėnesius. Tinka šviežiam vartojimui ir perdirbimui (džiovintų svogūnų gamybai, konservavimui), nes pakliuvę į produkciją lukštai jos nesugadina. Dėmesio: reikalauja papildomos apsaugos nuo *botritis sqamosa* (juodos dėmės ant lukštų). Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse sieka 14,4 proc.
Exhibition	-	-	-	Labai dideli, saldaus skonio, neaštrūs, sultingi svogūnai. Ilga vegetacijos trukmė (apie 160 d.), todėl auginami išsodinant daigais (kaip porai). Ropelės ovalios, storais kakleliais, šviesiai geltonos spalvos. Vidutinis ropelių svoris 360 gramų, tačiau gali užaugti ir iki 800-1200 gramų. Svogūnai skirti šviežiam vartojimui, sandėliuose patartina laikyti ne ilgiau kaip porą mėnesių. Dažnai šie svogūnai raunami dar žaliuojantys ir parduodami kartu su žaliais laiškais kaip salotiniai svogūnai. Dėmesio: šie svogūnai reiklūs drėgmei ir tręšimui, patartina kas 8-10 dienų palaistyti. Sausųjų medžiagų kiekis ropelėse siekia 6,5 proc.

Lentelės paaiškinimai:
Ankstyvumas: santykinis palyginimas, didesnis skaičius reiškia ankstyvesnį derlių.
Lukšto kokybė: vertinama lukšto kokybė sandėliuojant, vertinimas balais nuo 1 iki 10, kokybė įvertinta balandžio mėnesį, didesnis skaičius reiškia geresnę lukšto kokybę.
Polinkis atželti: vertinamas ropelių polinkis atželti sandėliavimo metu, vertinimas balais nuo 1 iki 10, įvertinta balandžio mėnesį, didesnis skaičius reiškia mažesnį polinkį atželti.

© UAB "Aista". Visos teisės saugomos. Leidinyje esantys tekstai, nuotraukos, grafiniai elementai ir kita medžiaga yra saugomi autorinių teisių.
Bet kokiam informacijos panaudojimui privalote gauti UAB "Aista" sutikimą. Iliustracijos © Bejo Zaden B.V.

Įgaliota Bejo Zaden B.V. atstovė Lietuvoje
UAB „Aista“ • Jonavos g. 6-1, Kaunas 44269
Tel./ faks.: (8 37) 332122 • Mob.: 8 689 73 688
el.p.: info@aista.lt • http://www.bejo.lt